

arxiu del centre excursionista de terrassa

quarta època - abril/juny 1975 - N.º 2

SUMARI:

"39 Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya".

"La pedra de la meva fe", per Climent Forner i Escobet.

"La serra dels Tossals i Travil", per Francesc Gurri i Serra.

"La XXXIX Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya", per Pere Sanjaume i Giralt, president del Comitè Català de Marxes

"Vertebrats més freqüents del Berguedà" (I), per Antoni Serra i Sorribes.

"Esquí de Muntanya", per Jaume Galofre i Gabarró.

"Participació del C. E. T. a la 4.ª Alta Ruta de Belagua", per Antonino Martí.

"Història dels esquís", per Jordi Anglès.

"Records viscuts", per Josep Llenas i Pujol.

"Avenc Gran de la Muntada", per Josep Ortega i Moreno i Miquel Noguera i Batlle

Crònica: Rectificació d'un cognom, dels components de la Junta Directiva - Actes i conferències. - Altres notícies: Proclamació dels Esportius-74. - Sinopsis de la 39 Marxa Excursionista de Regularitat.

Biblioteca: Llibres entrats. Comentari.

Secció d'Investigacions Subterrànies (S.I.S.): Activitats durant les vacances de Setmana Santa. - Altres notícies.

Excursions realitzades

GRAVATS (interior): Monestir de Sant Pere de Graudescales. - Runes del Santuari dels Tossals. Clixés: Antoni Garriga i Rius. - Gràfic de l'Avenc Gran de la Muntada.

PORTADA:

Panoràmica de l'arribada dels marxadors, de la 39 Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya al Molí de Vancells.

Clixé: Josep Mies i Font.

arxíu del centre excursionista de terrassa

Adherit a la Federació Catalana de Muntanyisme
Federació Catalana d'Esquí
Institució Catalana d'Història Natural

QUARTA ÈPOCA — ABRIL / JUNY 1975 — N.º 2

39 MARXA EXCURSIONISTA DE REGULARITAT DE CATALUNYA

El passat 25 de maig, es va celebrar aquesta important manifestació excursionista i que tal com en diverses ocasions ja hem dit, la nostra entitat organitzava.

En aquest butlletí a més d'unes dades estadístiques: d'entitats participants, nombre de marxadors, classificacions, breu pel·lícula del dia de la marxa i acte del repartiment de premis; també reproduïrem bona part del programa que anava destinat als excursionistes que prengueren part a la Marxa i que per l'interès dels treballs que contenia, creiem val la pena el coneixin tots els nostres associats.

El nostre president, en la salutació als excursionistes i amb motiu de la marxa, deia:

«Ens plau expressar l'alegria que sentim a l'oferir-vos aquesta edició actual de la Marxa i tot el nostre afany i voluntat, que hem posat al servei de l'excursionisme català, per celebrar dignament la diada d'avui. Les Marxes ens han semblat sempre un magnífic vehicle per portar el jovent a la muntanya i aquest motiu creiem que és important. Certament, cal

anar a muntanya per aconseguir algunes finalitats ben concretes: aprendre a interpretar els mapes, desvetllar el sentit d'orientació, estudiar un itinerari d'una comarca o d'una regió. Fins aquí la part tècnica de la qüestió. Al mateix temps, cadascú haurà de posar-hi el sentiment. Estimar tot el que ens rodeja.

No volem fer cap pregó, perquè ja sabem i ho desitgem ferventment, que els excursionistes, tenim ben afinat el sentit de l'amor a la natura i a la nostra terra.

Parlar-ne més i donar noves regles i normes de civisme, a aquestes altures, creiem és contraproductiu.

Els cartells avisadors de prohibicions, els decàlegs del bon comportament, ens semblen més aviat uns estaquirots denigrants i pensem que s'han de desterrar del tot.

I això tan senzill, és tot el que volem i desitgem per aquesta XXXIX Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya; que tots els participants agermanats pels mateixos nobles ideals, puguem fruit d'aquest contacte amb la natura.

Que les lluminàries i bigarraments de les indumentàries dels marxadors, donin una alegre nota de color, de vida i de respecte mutu, durant tot el camí a recórrer avui i sempre.

Si l'itinerari que hem escollit, us complau, serà la nostra millor satisfacció».

I finalment fer constar d'una manera pública la felicitació de la nostra entitat, per la seva total dedicació, tant pels coneixements tècnics, com pel seu treball, especialment als nostres consocis, senyors Antoni Garriga i Maties Masip, veritables ànimes vibrants de l'excursionisme terrassenc i a l'equip de col·laboradors i consocis, que aconseguiren entre tots, l'èxit d'aquesta 39 Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya.

LA PEDRA DE LA MEVA FE

Per **Climent FORNER I ESCOBET**

N'havia sentit parlar tant de Sant Pere de Graudescales, que, per fi, l'estiu passat vaig decidir d'anar-hi. Me'n va fornir l'ocasió una colla de nois de la meva parròquia que acampaven per aquells verals.

M'hi vaig arribar tot sol, gelós de la meva descoberta. No hauria dit mai que entremig d'aquells penyals i d'aquells boscos de pins hi hagués d'haver, com perduda, aquesta joia arquitectònica. Un petit miracle de pedra.

El monestir de Sant Pere de Graudescales s'escau en el paratge més agrest, amagat i bell del municipi de Navès. El riu Aigua d'Ora li passa pel costat resant-li una salmòdia sempiterna que li deu recordar l'antic gregorià que devia ressonar en altre temps sota les

seves voltes. La serralada de Busa el protegeix. És antiquíssim. Fins al segle Xè. era conegut pel nom de Scales; a partir de l'any 913 en què fou posat sota l'advocació de Sant Pere, va rebre el nom actual que és una mera redundància. Del monestir, només en resta l'església que fou acabada a començaments del segle XIIè. És d'una construcció senzilla, primitiva, artesana que diguéssim.

Aquest monument romànic estigué abandonat durant centúries al grat de tots els vents i maltempsades, fins que fou restaurat no fa gaire pels Serveis de Reconstrucció de Monuments de la Diputació de Barcelona. Té forma de creu, amb cimbori octogonal i amb un absis i dues absidioles a cada costat.

En trobar-me davant d'aquest monument de fe vaig traslladar-me en esperit davant la Basílica de Sant Pere de Roma. Allí, quan vaig visitar-la per primera vegada, davant d'aquella mola imponent, Mare de totes les esglésies, sense adonar-me'n, vaig sorprendre'm a mí mateix resant el «Credo» amb una emoció incontenible; aquí, em va passar una cosa semblant. Però jo diria que aquí el sentiment que em dominava era més pur, més autèntic. Allí la pedra se m'imposava amb aquell aire triomfal que tenia l'Església d'abans del Concili Vaticà II; aquí, la mateixa pedra, la mateixa fe, se'm feia més entranyable, més humil, més evangèlica. I tot hi convidava: la solitud i el rierol, els boscos i les penyes, el silenci fet pregària contemplativa i la companyia d'algun pardal esmaperdut, única ànima vivent de la contrada.

Estava tan content de la meva troballa, que no vaig acostumar-me de visitar-la per dins i per fora detingudament, sinó que vaig allunyar-me'n a una distància com d'un tret de fona, per a poder contemplar-la en tota la seva meravellosa perspectiva. Assegut damunt l'herbei, m'hi hauria passat segles i segles, si el cuc de la gana no s'hagués començat a despertar. Quan vaig arribar al campament dels meus vailets, la cassola de l'arròs flairava que era un gust.

Sortiu al camp, visqueu sota una tenda. Respireu els tòncics que la naturalesa ha posat per a vosaltres en l'aire, en el cel, en la llum del sol, en la flaire de la terra, la pluja, el parfum dels pins i del bosc, la salabor de la mar, que cap vivent humà no pot doblar ni tan sols imitar.

Hi ha un bocí de Paradís a un, cinc, deu quilòmetres tot el més, de l'aglomeració en que viviu respirant un aire pestilent i infecte. Fiqueu-vos dins la motxilla totes les vostres cabòries i buideu-les en aquest racó de Paradís. Planteu-hi la vostra tenda i visqueu-hi. L'aire suau dels boscos i camps se us ficarà fins al moll dels ossos, mentre rodareu pels volts de la vostra tenda.

I fins i tot quan ploqui trobareu que aquella frescor us fa uns anys més joves, de la mateixa guisa que també rejoyeneix i fa més belles totes les coses que ens envolten.

I quan vingui la nit, suau, negra, seieu davant la vostra tenda mentre l'ombra va infiltrant-se per les arcades dels arbres i forma una cortina de fosc que us descansa els ulls, el cervell i tot el vostre cos.

Quan hagueu retornat del vostre primer campament us convencereu de la veritat d'aquestes paraules i esdevindreu tan gran entusiasta del camping com el que n'ha escrit aquests elogis.

J. GIBSON. (Recollida per Ag. Fabra).

LA SERRA DELS TOSSALS I TRAVIL

Per **Francesc GURRI I SERRA**

A ponent de la ciutat de Berga, la serra de Tossals-Travil no és altra cosa que la continuació occidental de la característica serra de Queralt, als peus de la qual es recolza la capital del Berguedà. Aquesta línia orogràfica, d'accidentats perfils, les altituds màximes de la qual són de 1588 metres (cim de Campllong) en el sector anomenat serrat dels Lladres, i 1521 metres (cim dels Tossals) en el sector de Travil, forma en aquesta part de la comarca berguedana, el punt de contacte entre les poc acusades elevacions que constitueixen els marges de la gran Depressió Central catalana, i la primera barrera del Prepirineu.

Però el tret més característic de la serralada esmentada, ve donat pel fet de que presenta, especialment en el sector Tossals-Travil, i concretament en la façana meridional d'aquest, abans de contactar amb els seus relleus de la Depressió Central, l'acompanyament d'unes plataformes o formes tabulars encinglerades no solament sobre aquells relleus meridionals, sinó també sobre l'àmplia clotada del Llobregat, i la més immediata per on s'escorra el riu Aigua d'Ora, tributari del Cardener.

Aquest altiplà encarat al sud, i recolzat en la cresta de màximes elevacions de la serra principal —que el sobrepassa entre cent i dos-cents metres— es presenta genèrica i lleugerament inclinat de ponent a llevant, i dibuixa en la façana encinglerada, una línia sinuosa, les proes més sobresortints de la qual corresponen, entre altres, als denominats Puig-rodon. Cap dels Plans (topònim prou significatiu), el vèrtex de Malla i la punta de Sant Salvador.

Aquesta característica del relleu, amb unes superfícies tabulars com a graó intermig entre la línia de relleus més elevada i les terres baixes, no es presenta en la façana septentrional del conjunt orogràfic Tossals-Travil, on els vessants baixen contínua i fortament inclinats sense gairebé solució de continuïtat, fins el fons de la riera de Castellar i el seu tributari, el torrent del Coll de Jouet, amb un més acusat pendent en els dos extrems de la serra: zona de l'esmentat Coll de Jouet —que és el punt d'unió amb la serra de Queralt— i zona del serrat de la Qüestió i Tossal Pla, de cara a la confluència de la riera de Castellar amb l'Aigua d'Ora. Els trencats de la serra, són molt abruptes i impor-

tants també en la part que s'aboca sobre el propi congost de l'Aigua d'Ora, davant per davant de les veïnes cingleres de Busa i les dents de Bastets. El Cingle de l'Anorrador, el de Sant Mamet i els de Travil són, en el sentit expressat, topònims ben significatius. Entre la zona del Pont de Llinars i l'eixamplament de la Vall d'Ora, la menuda valleta de Sant Pere de Graudescales és l'únic respir que el riu es permet en un camí ple de dificultats.

Sobre l'acusat relleu de la zona, el poblament troba poques facilitats, però ha aprofitat l'alta plataforma encarada al sud per a instal·lar-s'hi en petits nuclis o masies disperses, amb la baixa densitat que l'explotació agrícola del sòl permetia. Bona part del territori comentat, fins a la mateixa línia de cingleres, forma el municipi de Capolat, amb el nucli d'aquest nom al serrat de la Canya, a 1275 metres d'altura; el de Sant Martí de Coforb, a la part més oriental; el de les Guixes, entre Coforb i Capolat; el de Rossinyol, més al sud de l'anterior; i el de Travil, en la banda oposada, occidental i més remota. D'entre les pairalies, destaquen les del Pla, Garreta, Sant Salvador, El Puig i La Tresserra. A la part septentrional de la serra, els acusats pendents no permeten el poblament, que s'ha d'acontentar en situar-se a la vall de la riera de Castellar, a tocar dels edificis de Llinars de l'Aigua d'Ora.

L'esquerpa orografia i el característic front de cingleres meridionals, dificulta les comunicacions i obliga a cercar sortida per la banda NE., on les «pistes» poden enllaçar amb la carretera de Berga a Sant Llorenç de Morunys, per «La Mina». Les relacions amb les terres de Montmajor i l'Espunyola, físicament molt properes, però a peu de cingle, solament poden obtenir-se per alguna mala «pista» molt pendent o camins de bast, i aprofitant gairebé sempre els esvorancs dels torrents que drenen l'altiplà. Aquesta dificultat s'accentua en la façana occidental, al vessant de l'Aigua d'Ora.

A l'immediat nord de Capolat, i en un cim de 1442 metres d'altitud, resten encara les despulles del santuari marià dels Tossals, de fa anys abandonat. D'aquest indret, i encara millor de l'immediat Tossal Superior (1498 m. a.) hom gaudeix de la més espectacular panoràmica de la contrada.

El millor monument històric de la zona, de gran vàlua arqueològica, és l'església del monestir de Sant Pere de Graudescales, ran de l'Aigua d'Ora. Aquest exemplar romànic, pogué ésser restaurat fa alguns anys pels serveis tècnics de la Diputació barcelonina, gràcies a una mena de joc de mans administratiu pel qual l'indret, tot i estar en territori lleidatà, se'l considerà inclòs en l'illot de Valielles, pertinença del municipi barceloní de Montmajor.

Altres temples de la zona de la serra dels Tossals-Travil, si bé alguns originàriament romànics, han sofert sensibles modificacions al llarg del temps. Així l'esglesiola de Sant

Lleir de la Vall d'Ora, la de Sant Andreu de la Mora, la, encara força interessant, de Travil, la de Santa Margarida de Mercadal, la de Sant Jaume, la de la Boixadera del Cint, la de Capolat, la de Sant Martí de Coforb, etc.

Diguem finalment, en un altre aspecte interessant, que la vegetació arbòria és molt important, especialment a les vessants septentrionals i ponentines de la serralada, amb predomini del pi rojalet i, en les parts més altes, de corpulents exemplars de pi negre. No hi falten tampoc els claps de roures i, en les zones encarades al sud i menys elevades, la presència d'alzinars esclarissats. Aquests arbres s'acompanyen, entre molts altres arbusts, d'abundants boixos, així com de zones de prats aprofitades encara, i en limitada mesura, per a pastures.

LA XXXIX MARXA EXCURSIONISTA DE REGULARITAT DE CATALUNYA

Per **Pere SANJAUME I GIRALT**,
President del
COMITÈ CATALÀ de MARXES

Ha passat ja un altre any en el calendari de Marxes de Regularitat, essent aquesta l'edició XXXIX. Si analitzem el que és una Marxa de Regularitat, veurem que no és res més que una excursió controlada i portada per bells paratges de la nostra terra. És una competició d'equips excursionistes per valorar els seus coneixements, però al mateix temps és, o resulta ser una espècie de competició entre les Entitats organitzadores, ja que a l'estar organitzada cada any per una Entitat diferent, porta això, que cadascuna procuri presentar el dia de la prova, un millor recorregut.

Sabem positivament el treball que origina el portar a terme l'organització de la Marxa de Regularitat de Catalunya, cercar un recorregut inèdit i el més joliu possible, combinar les comunicacions, estudiar els llocs dels controls, mesurar el terreny comprovant les mitjanes a seguir, confecció del mapa, etc. No obstant, estem convençuts de l'entusiasme que aquest any hi ha posat el Centre Excursionista de Terrassa, organitzadors de la Marxa. Confiem que els seus socis no hi regategin la seva col·laboració, i segurs estem també, que els equips que hi prenguin part, sabran reconèixer l'obra que han portat a cap.

La Marxa d'enguany s'ha tornat a portar al Berguedà, però més al Sud que la de l'any passat i el seu recorregut ens donarà a conèixer el què és la Serra dels Tossals, la part de Vilella i el cèlebre monestir de Sant Pere de Graudescales, situat en una petita vall a la part dreta del riu d'Aigua d'Ora.

Pels que no coneixen aquests indrets, els sorprendrà la bellesa del seu recorregut, i jo els hi recomano, que el diumenge següent o quinze dies després, tornin a seguir-lo, ja que sense els maldecaps i el paperam de la competició, en gaudiran molt més al recordar els llocs per on ja hi hauran passat.

La comissió organitzadora sap molt bé el sacrifici que implica l'organitzar una Marxa de Regularitat amb un any o més d'antelació, ja que per fer les coses ben fetes, s'han de recórrer varies vegades aspres camins que en alguns casos s'han de netejar de brossa, per apartar-se dels camins ja més coneguts i freqüentats.

A mí, particularment (ara que ningú ens escolta) us diré, que sí que és veritat, que em comporta un bon xic de feina, però també em veig recompensat essent excursionista com sóc, de que la feina de cercar bells indrets per fer les excursions, ja me la donen feta les Entitats organitzadores, tant les de Marxes de Regularitat, com les altres.

Només esperem ara per part del Comitè Català de Marxes de la Federació Catalana de Muntanyisme, que Sant Pere tanqui l'aixeta dels núvols el dia 25 de maig, perquè tant els equips participants com l'Entitat organitzadora puguem gaudir d'un esplèndid dia i d'una perfecta harmonia entre tots els excursionistes.

VERTEBRATS MÉS FREQUENTS DEL BERGUEDÀ (I)

Per Antoni SERRA I SORRIBES

SECCIÓ DE CIÈNCIES NATURALS del C.E.T.

Les marxes de regularitat són sens dubte una oportunitat de conèixer paisatges i racons del nostre país, que potser no recorreríem a no ser per aquest motiu. Ara bé, malauradament, aquesta coneixença es limita moltes vegades a un aspecte purament geogràfic, passant-ne per alt d'altres no menys interessants i atractius. Un d'aquests aspectes, que resten oblidats, és la vida animal, que callada i furtivament s'escola per rius, boscos i muntanyes.

Ens ha semblat doncs força adient, donar a conèixer alguns dels animals que viuen a la regió que avui visitem. Concretament parlarem dels vertebrats més freqüents, ja que donar un inventari complet de la fauna que l'habita és gairebé impossible, per motius fàcilment comprensibles.

FAUNA AQUÀTICA

Al riu Aigua d'Ora es troben dos peixos molt freqüents als corrents de muntanya. L'un és la truita comú (**Salmo trutta** var. **fario**), prou coneguda per tots, almenys per l'exquisitesa de la seva carn. Aquesta espècie pròpia d'Europa està amenaçada d'extingir-se, no per la seva pesca, sinó per una altra truita, originària de l'Amèrica del Nord i que ha estat importada al nostre país: la truita «arcoiris» (**Salmo gairdneri**). Aquesta, degut a la rapidesa del seu creixement, es cria en piscifactories i després s'utilitza per la repoblació dels nostres rius, posant en perill a l'espècie indígena, que a l'ésser més feble és desplaçada per l'altra.

És d'assenyalar també, la possible existència del cranc de riu (**Potamobius astacus**), d'elevat interès científic i econòmic i en vies de desaparició, degut a la seva persecució i a la constant degradació del seu medi ambient.

AMFIBIS

Salamandra salamandra

La salamandra és un urodel gairebé terrestre i de vida nocturna, però que també podem veure després de pluges fortes i en dies humits de tardor.

Mesura de 18 a 28 centímetres, comptant-hi la cua. És d'un color típicament negre amb taques irregulars grogues. Té un cos musculós acabat amb una gruixuda i llarga cua. Les potes, curtes, fan que l'animal es desplaci lenta i pesadament. La seva pell està proveïda de glàndules que segreguen un moc verinós, que la protegeix dels seus depredadors, essent inofensiu per a l'home. S'alimenta d'insectes, miriàpods, aràcnids, cucs, llimacs, etc.

Euproctus asper

Espècie molt semblant als tritons (**Triturus marmoratus**, **T. alpestris** i **T. helveticus** que possiblement també visquin a la zona, però que no hi han estat citats encara) i pròpia del Pirineu.

Té l'esquena i els costats d'un color verd oliva o grisós i la part mitjana del ventre groga i de vegades taronja amb taques fosques a les femelles. Té una llargada de 10 a 16 cm.

Bufo bufo

El gripau és un anur semblant a les granotes, però de cos més robust i menys elegant. És un animal terrestre (el trobem amagat sota pedres, entre la fullaraca i en racons humits) i només va a l'aigua per a fer la posta en forma de llargs cordons d'ous gelatinosos, que s'enganxen a les plantes aquàtiques. La femella pot mesurar fins a 12 cm. i el mascle, més petit, menys de 9.

Semblantment a la salamandra té glàndules cutànies que segreguen substàncies verinoses que poden irritar les mucoses de la boca i dels ulls. Així doncs, els podem agafar impunement tenint en compte de no tocar-nos després aquestes delicades zones del cos.

Rana temporaria

Aquesta granota té una coloració molt variable i en zones de bastanta altitud pren un color verd grisós.

Als dies assolellats i calurosos del bon temps s'amaga en llocs humits. De nit es desplaça mitjançant una sèrie de salts curts, interromputs per parades més o menys llargues. Ateny els 10 cm.

RÈPTILS**Lacerta muralis**

És la sargantana comú que podem veure damunt les pedres prenent el sol, sempre i quan no escalfi massa. Malgrat el que es pugui creure no té por de l'aigua, llançant-s'hi i nedant ràpidament per fugir d'algun perill.

És de colors variables: gris perla, verdós, marró amb taques negres. Les femelles tenen unes bandes clares i contínues als costats, que als mascles s'interrompen en forma de taques. Mesura gairebé 20 cm.

Lacerta lepida

El llangardaix és un sauri propi de terrenys calorosos i àrids, però on hi hagi una mica d'aigua.

És molt més gros que les sargantanes, passant dels 60 cm. El seu color canvia amb l'edat: verd, marró, vermellós amb taques grogues i fosques a l'esquena i ocells allargats de color blau als costats.

Anguis fragilis

El vidriol, malgrat el seu aspecte i no tenir potes no és pas una serp, sinó un sauri, igual que la sargantana i el llangardaix. Es diferencia de les serps, a part d'altres caràcters, per la manca de coll que fa difícil veure on s'acaba el cap i on comença el tronc.

És un animal de costums nocturns, passant-se el dia amagat sota pedres, troncs, fullaraca, etc. Els mascles són de colors foscos i uniformes (marrons, grisos, negres). Les femelles presenten una banda dorsal simple o doble. Ateny prop de 50 cm.

Malpolon monspessulanus

Aquesta serp és la més grossa del nostre país doncs té normalment dos metres, podent arribar als dos i mig. L'esquena i els costats són de color verd oliva i el ventre blanc o groguenc.

Mossega, però a diferència de l'escurçó (*Vipera aspis*), que també es pot trobar en aquesta zona, no pot clavar les dents verinoses, ja que les té en la part més profunda del paladar.

AUS**Milvus milvus**

El milà té un plomatge de colorit bru rogenc, i és marcadíssima la forcadura de la seva cua. Ateny uns 61 cm.

Buteo buteo

L'aligot és un ocell de rapinya de mida mitjana (fins a 56 cm.). Té una coloració molt variable. En general les parts superiors són brunes, i el dessota barrejat de brunenc i blanc.

Hieraetus pennatus

L'àliga calçada és la més petita de les àguiles pròpiament dites, doncs només mesura de 46 a 53 cm. El seu colorit no ens servirà gaire per a identificar-la, però sí que ho podem fer gràcies al seu tars molt emplomallat, i d'on prové el seu nom.

Falco peregrinus

El falcó pelegrí té les parts superiors d'un color gris fosc, amb tendència al blavós, i les inferiors, de fons blanquinós, són cobertes per nombroses ratlles transversals negres. Sota de cada ull duu una gran taca fosca, tenint la cara i les potes de color groc.

És l'espècie que ací fou més utilitzada per a la falconeria.

Tetrao urogallus

El mascle del gall salvatge mesura 85 cm., té el plomatge fosc, gairebé negre, amb reflexos verdosos al pit, l'ull voltat d'una pell vermella i una gran cua arrodonida. La femella, molt més petita car no passa dels 61 cm., té una coloració mesclada, dominant el castany.

Viu als grans boscos pirinencs i la tala d'aquests i la seva caça l'han posat en perill d'extinció.

Alectoris rufa

La perdiu té el bec i les potes de color vermell viu; les galtes i la gola de color blanc, limitat per una franja negra que s'estén fins al pit; el damunt és gris; la cua rogenca i els flancs coberts de plomes arrodonides d'un gris clar a la base, seguit d'una franja blanca i una altra negra, i amb l'extrem d'un castany intens.

És un dels ocells de caça més preuats al nostre país.

Coturnix coturnix

La guatlla és la gallinàcia més petita de la nostra avifauna, doncs ateny solament 18 cm.

El seu plomatge és una barreja de groc i bru, molt ratllat a l'esquena. Aquesta coloració la fa passar desapercebuda quan està a terra.

Cuculus canorus

El cucut mesura fins a 33 cm.; té les formes allargades; el damunt gris, el dessota clar cobert per ratlles transversals grisenques, i les potes grogues.

El seu cant, de to inconfusible, li ha valgut el nom que porta.

Tyto alba

L'òliba és un dels rapinyaires nocturns de plomatge més clar. Té el damunt de color castany clar, puntejat, i la cara i les parts inferiors blanques.

Amb els seus crits dóna a la nit aires de misteri.

Apus apus

El cos curt i les ales corbades del falciot tenen un color negre, amb una taca blanca a la gola.

Al nostre país nia a les escletxes i als forats dels edificis, i durant l'estiu és molt comú a les viles.

Upupa epops

La puput té un plomatge bigarrat i una figura que deixa endevinar el seu origen tropical. Ateny 28 cm.; té el bec molt llarg i corbat; les plomes del cos, entre castany i rosat; les ales blanques i negres, i el típic plomall erètil de damunt del cap, rosat amb taques negres.

És un dels ocells més bonics de la nostra avifauna.

Motacilla cinerea

La cuereta torrentera, de 18 cm., té la cua potser més llarga encara que la cuereta blanca (**Motacilla alba**). Mentre que aquesta té el mantell gris com l'altra, es diferencien per tenir el dessota i el pit grocs, la primera i blancs la segona.

Constitueix el seu tret més característic la llarguíssima cua vorejada de blanc, que els hi dóna, en el vol, una silueta inconfusible.

Regulus regulus

El reietó i el bruel (**Regulus ignicapillus**) són els representants més petits dels nostres ocells, car no mesuren més de 9 cm. de llargada.

Són de formes arrodonides, amb el dors verd, l'abdomen blanc i la part superior del cap groc viu amb una taca taronja. Per diferenciar l'un de l'altre cal fixar-se en les ratlles que porten a la cara: el bruel en porta dues, paral·leles, negra la superior i blanca la de sota i el reietó només en té una de negra.

(Acabarà en el vinent número)

ESQUI DE MUNTANYA

Per Jaume GALOFRE i GABARRÓ

XVII Rallye d'Esquí, els dies 15 i 16 març, organitzat pel Centre Excursionista de Catalunya

Disset Rallyes d'esquí de muntanya porta organitzats el Centre Excursionista de Catalunya, la major part d'ells en diferents paratges del nostre Pirineu Català. Això fa que es puguin conèixer bellíssims llocs on l'esquí de muntanya es pot practicar en tota la seva intensitat tal com ha estat el XVII i VI Internacional en el Montseny de Pallars, regió molt coneguda de nom, però crec, força desconeguda pels esquiadors de muntanya.

Vint-i-dos equips de tres corredors varen prendre part en aquest Rallye, sortint de l'aparcament de les Pistes de Llessui vers el coll de Triadús, traspàs de la regió de Sort a Capdella, seguint la carena fins enfilear el redreçat pendent de la vessant Oest que ens porta al cim del Montseny de Pallars: 2.880 metres, punt culminant d'aquesta regió. Bellíssim i privilegiat mirador és aquest cim, doncs per la seva situació es troba pràcticament aïllat de tot el massís, gaudint d'un panorama majestuós en contemplar tota la reunió de cims del Pallars que davant nostre sobresortien. Seguim vers el coll d'Entremons i Tossalet de la Coma i d'allà fem un curt i meravellós descens per la valleta del Torrent de Pigolo fins al peu de la vall de Coma d'Espòs.

La vall de Coma d'Espòs revolta per la seva vessant Nord l'esbelt i atractiu pic del Montorroio, arribant fins el mateix coll de Coma d'Espòs, coll que separa el Montorroio de la cresta de Mainera. Un ràpid descens amb una neu formidable ens porta per la pala Pedregosa al peu del cim de les Picardes; pic facultatiu per assolir-lo durant la cursa però que si volíem tenir opció a la medalla d'or era obligatori. 400 metres de desnivell per una pala molt dreta ens porten al Pic de les Picardes, cim ja en vistes de la Regió d'Espot. Un llarg descens pel Torrent de Berasti i arribem prop de Les Bordes de Llessui, lloc d'arribada d'aquest XVII Rallye d'esquí.

Dos equips de la nostra entitat hi van prendre part, un d'ells obtingué medalla d'or, integrat per Narcís Serrat, Miquel Prat i Jaume Galofre i l'altre, medalla de bronze compost per Àngel Casanovas, Pere Buixasa i Antoni Bros. Finalment amb el clàssic repartiment de premis i dinar de germanor va finalitzar aquest Rallye en el que tothom en va quedar molt satisfet tant per la part d'organització com pel companyerisme que en tot moment es va demostrar.

PARTICIPACIÓ DEL C.E.T. A LA 4.ª ALTA RUTA DE BELAGUA

Per Antonino MARTÍ

Els dies 5 i 6 d'abril, dos equips formats per membres de l'entitat, van participar a la 4.ª Alta Ruta de Belagua, Rallye Navarrès d'Esquí de Muntanya. Els equips eren de dos corredors, en possessió de la tarja de federat de l'any en curs, i es podia córrer per la Federació a la que es pertany o per alguna entitat.

La trobada d'equips participants i acompanyants fou el dissabte, dia 5, al Refugi de Belagua, a la Vall del Roncal.

Representants del Centre hi havien anat en altres ocasions, i ens havien dit que era una regió molt bonica i molt feréstega. Per aquests i altres motius vam decidir anar-hi i vam pujar el dissabte tots quatre corredors en un «dos cavalls». Vam arribar a la nit i ens vam inscriure com a corredors. Junt amb la inscripció anava inclòs un sopar, un esmorzar, un dinar, el dormir al refugi i el menjar durant la prova. Ens van donar el sopar i ens senyalaren on podíem dormir.

El refugi de Belagua, que és propietat del «Club Deportivo Navarra», és un dels refugis més bonics i més ben muntats que he vist al Pirineu. És de molta cabuda, doncs està ben aprofitat. I molt ben cuidat. Aquest refugi està ben situat, doncs els cims més importants de la regió hi són propers, des del refugi es veu tota la vall del Roncal.

El Rallye començava a les 8 del matí del diumenge dia 6 d'abril. A les 6'30 del matí, van cridar a tots els corredors, i ens van donar l'esmorzar i a continuació els dorsals i les bosses de menjar per al Rallye. A les 8 es va donar la sortida, neutralitzada fins al cim de Lakora (1.867 m.), doncs el temps no era gens bo, hi havia boira i nevava una mica. Per pujar al cim del Lakora, s'ha de travessar la frontera amb França, però no està oberta, ja que el port d'Eraiz està tancat per la neu que ningú no treu. Des d'aquest port ja es gaudeix d'un espectacle meravellós, doncs es veuen tots els cims del Rincón de Belagua, del Candanchu i de la part francesa. No es veia gaire bé perquè el temps no era bo del tot, feia un dia gris i nuvolat. Primerament queien borrallons de neu, però després es va girar un vent del Nord que ho va netejar bastant, i quan arribàvem al cim de Lakora, feia sol i vam poder gaudir del millor espectacle que es pot desitjar. Vam veure per on seguia el Rallye i els cims que havíem de pujar. A partir del Lakora anàvem ja cronometrats i el temps començava a comptar així que es sortia del cim. Hi havia un descens de mitja vessant fins el Barranco de Belagua. On hi havia un control amb temps neutralitzat i revisió del material obligatori. Allí tornaves a posar les pells i pujaves fins el coll de la Guimbeleta. Allí deixaves els esquís en un control de pas i anaves a pujar al cim obligatori, que era el «Lakartxela (1.982 m.)». Dalt del cim, un altre control de pas, prenia el conjunt de la numeració dels dorsals. D'allí dalt es veien les valls que formen la del Roncal, i les de la part francesa, doncs aquest cim és fronterer. De dalt del cim baixàvem per la dreta pala que abans ja havíem pujat, i tornàvem a passar el flanqueig, que ens duia al coll de la Guimbeleta. D'allí si es volia s'anava al cim facultatiu, el «Bimbalet» (1.753 m.). Dalt del cim facultatiu també hi havia un control de pas que prenia els números dels dorsals. Doncs per fer el cim facultatiu donaven 30 minuts de bonificació, i era necessari per optar a medalla d'or o d'argent. Després es tornava al coll de la Guimbeleta i es baixava esquiant fins al control, que en aquest cas era de pas, del Barranco de Belagua. D'allí et posaves les pells als esquís i s'anava fins al refugi passant prop de la carretera. Al refugi hi havia l'arribada. Després ens van donar el dinar, i quan havien calculat els temps dels 41 equips participants, varen fer el repartiment de premis.

Aconseguírem la 2.ª medalla d'Or i la 4.ª medalla d'Argent. Després el President de la Federació Vasco-Navarra, va donar un trofeu a la federació o club que tingués més equips millor classificats, i ens la van donar a la Federació Catalana. A continuació varen fer un sorteig de material de muntanya i al final ens van agrair la nostra participació i ens convidaren a tornar-hi una altra vegada.

HISTÒRIA DELS ESQUÍS

Per Jordi ANGLÈS

Al principi estaven formats per uns pals folrats amb pell de ren. Foren els habitants de la regió asiàtica d'Altai qui els feren servir per primera vegada com a «botes de neu».

De l'Altai fa uns 8.000 anys més o menys, s'escamparen les seves «botes de neu» o esquís cap a tres direccions:

NE. a l'estret de Bering i Amèrica del Nord; NO. nord d'Europa i Islàndia; O. Europa Central i Asia Menor.

La forma d'aquests primers esquís va sofrir diverses modificacions fins a assemblar-se a l'actual. Alguns gravats trobats a les caveres de l'Illa de Rødøy (Noruega) daten d'una mica després de l'Edat de Pedra i representen figures d'esquiadors. Els esquís més antics que s'han trobat són els d'Ovrebo (Noruega) que daten d'entre l'edat del Bronze i la del Ferro.

En principi els esquís es feren servir com a mitjà de transport per damunt neu tova, doncs d'aquesta manera el pes de la persona es repartia en una superfície més ampla.

Molts anys després, cap el 1200, un rei nòrdic va obligar al seu exèrcit a utilitzar els esquís, doncs els seus desplaçaments eren així més ràpids.

A la segona meitat del segle XVIII ja es feien competicions junt amb exercicis de tir. Els esquís eren l'un, llarg i prim, l'altre, curt i ample. El primer era per al peu esquerre i servia per relliscar, l'altre es feia servir per frenar.

Els pals no es van fer servir fins al segle XIX per l'exèrcit finlandès.

L'any 1885 el lapó Tuerda va guanyar la primera prova de gran fons, corrent una distància de 220 Qm. en 21 hores. L'any 1924 es va incloure l'esquí als jocs olímpics de Chamonix. L'any 1929 a Zakopane es varen fer per primera vegada els campionats del món de les especialitats nòrdiques (fons i salts). A Mürren, l'any 1931 es competia per primera vegada en campionats del món en les especialitats alpines.

RECORDS VISCUTS

Per Josep LLENAS I PUJOL

De les Castellasses de can Torres fins al Turó Gabaig hi han fondalades selvàtiques, inclús gosaria dir que hi han racons ben verges. La fauna hi campeja de la manera que vol.

Hi han hisendes que encara es conserven, com el Daví i el Dalmau, verges de certa forma de civilització. El bosc d'aquesta última finca és d'una bellesa que supera els d'altres llocs de la nostra muntanya. Aquella quantitat de pins alts i drets que la naturalesa s'ha cuidat de pujar-los amb disciplina i també vessants més humides i per tant terrenys amb vegetació més exuberant; formant un parc natural molt a la vora de casa.

Passant pel bolet de la Castellassa, un camí més brut que net, que per passar s'ha de portar tisores de podar i dalla, un tros enllà hi havia una clapa que des del collet semblava que era aqua, però no continuava.

—Això deu ésser una matèria llefiscosa —digué algú amb certa ironia—.

Un altre contestà: —La millor manera de saber-ho és anar-hi.

I ja ens teniu per aquell camí brut i sense eines passant com poguérem fins al lloc de la clapa.

Doncs bé, sabeu què era? Era la beneïda mel en el seu estat natural que les abelles fabricaven i dipositaven en un forat de la roca en aquell lloc apartat, quiet i sense molèsties de ningú.

Quina llàstima no portar una llesca de pa per sucar-hi. Tornarem, fou la resposta general.

Més ai! El diumenge següent hi tornàrem per menjar pa amb mel silvestre, i quina fou la nostra sorpresa. No hi havia gens de mel regalimant ni tampoc a dintre al forat.

Amb la cua entre cames marxàrem d'aquell lloc. Al cap d'uns dies sabérem que n'havien tret dues galledes i era un «golondro» d'aqueixos que persegueixen les guineus per tal de fer diners de la seva pell.

Maig del 1935.

AVENC GRAN DE LA MUNTADA

Per: **Josep ORTEGA i MORENO**
Miquel NOGUERA i BATLLE

Una de les meravelles de la nostra i coneguda muntanya de Sant Llorenç són les cavitats que encara ens guarda intactes, malgrat el vandalisme del que moltes són objecte.

En les primeres cal destacar l'avenc Gran de la Muntada, poc conegut pels espeleòlegs.

SITUACIÓ: L'avenc està situat sota mateix de la Roca Mur per la Cara NORD-EST. Es pot anar-hi per la canal de la Ravella, baixant dels Òbits o pujant la vall del riu Ripoll anant per la carretera de Sabadell-Prats de Lluçanès a l'altura del pont de la Roca, surt un camí carreter en direcció a la Masia de la Roca a una mitja hora de camí i després de passar una passarel·la de ciment surt un camí a mà esquerra. Solament es tracta de seguir unes senyals vermelles que condueixen fins a l'avenc.

DESCRIPCIÓ: Una boca regular de 4×1 m. dona pas a l'interior d'aquesta cavitat emplaçada sobre una megaclassa de direcció (N 12 W-S 12 E) que arriba a —32 m. de fondària.

El primer pou té la cota màxima a —9 m., després d'un pas estret s'arriba al que podríem dir el segon pou, que no és més que la continuació del primer, doncs queda semiobstruït per detritus i derrubis de l'interior i exterior: estem ja a —14 m.

El tercer pou de 13 m. de davallada totalment aèria, dona pas a la cavitat pròpiament dita.

A —27 m. comença una rampa de 10 m. de recorregut i 5 m. de desnivell; arribant a la cota —32 m. de màxima fondària. Al final d'aquesta i pujant per una altra rampa s'arriba a un pis superior, que no és més que uns blocs caiguts del sostre que obstrueixen la diaclassa.

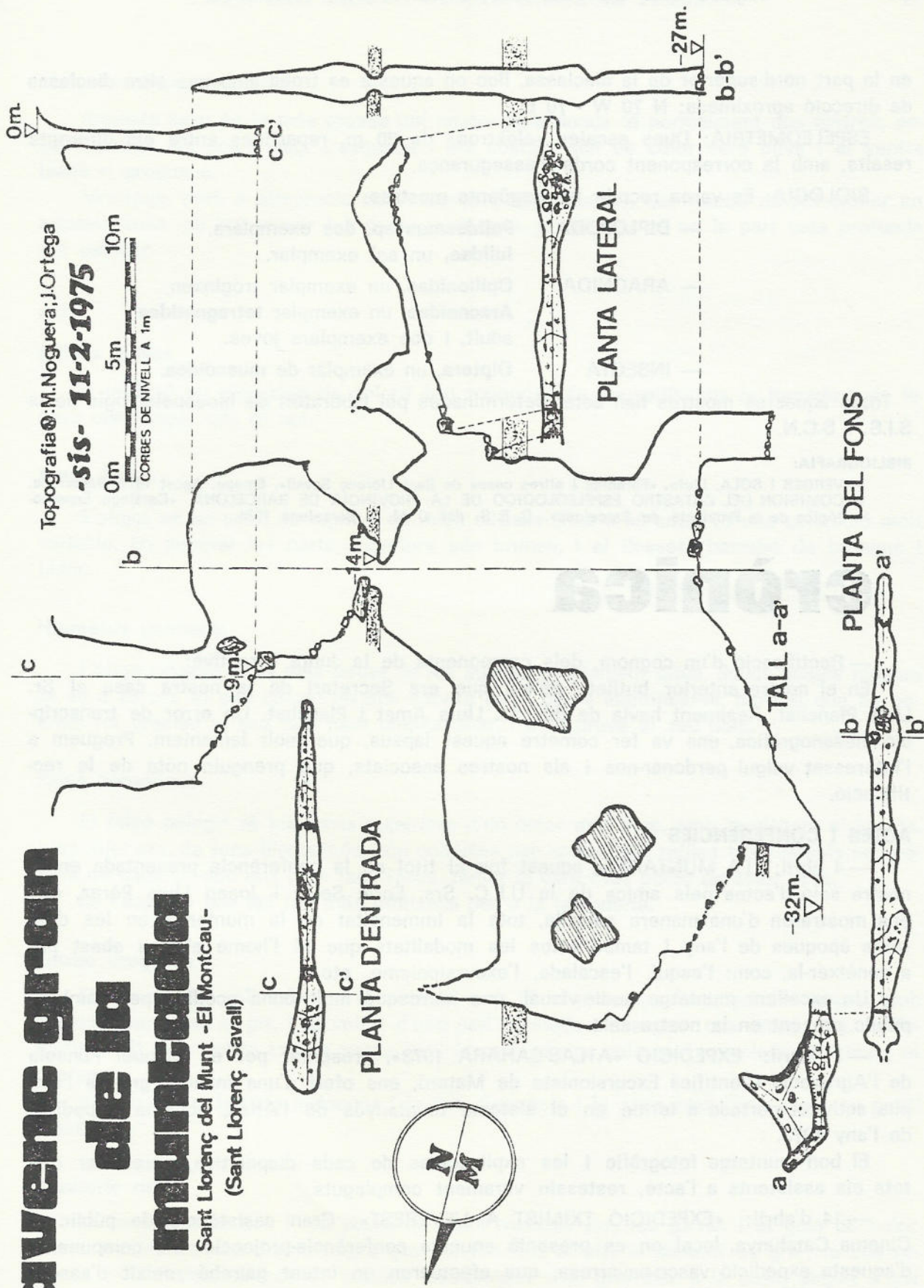
TERRENY: Conglomerat eocènic amb algunes intercalacions d'estrats d'arenisques.

ESPELEOGENESIS: Tal com es pot observar en la topografia, aquesta cavitat és de descalcificació inversa i del tipus megaclàssic compost.

Cal dir, que va acabar la seva activitat a principis del seu procés evolutiu, i per tant presenta pocs processos graviclàstics i litogènics, solament en trobarem lleus mostres

avenc gran **de la** **muntada**

Sant Llorenç del Munt - El Montcau -
(Sant Llorenç Savall)

en la part nord-superior de la diaclassa, lloc on aquesta es troba amb una altra diaclassa de direcció aproximada: N 70 W - 70 E.

ESPELEOMETRIA: Dues escales «elektron» de 20 m. repartides entre els diferents resalts, amb la corresponent corda d'assegurança.

BIOLOGIA: Es varen recollir les següents mostres:

- DIPLOPODA **Polidesmus** sp. dos exemplars.
 Iulidae, un sol exemplar.
- ARACNIDA **Opilionidae**, un exemplar troglòxen
 Aracneidae, un exemplar **tetragnatidae**
 adult, i dos exemplars joves.
- INSECTA **Diptera**, un exemplar de **muscoidea**.

Totes aquestes mostres han estat determinades pel laboratori de bioespeleologia de la S.I.S. i S.C.N.

BIBLIOGRAFIA:

- VERGÉS I SOLA, Lluís. «Foranies i altres coses de Sant Llorenç Savall». Emegé. Agost 1971. Barcelona.
- COMISION DEL CATASTRO ESPELEOLOGICO DE LA PROVINCIA DE BARCELONA. «Catálogo Espeleológico de la Provincia de Barcelona». G. E. S. del C. M. B. Barcelona 1974.

crònica

— Rectificació d'un cognom, dels components de la Junta Directiva:

En el nostre anterior butlletí, dèiem que era Secretari de la nostra casa el Sr. Lluís Planchat. Realment havia de dir: Sr. Lluís Amat i Planchat. Un error de transcripció mecanogràfica, ens va fer cometre aquest lapsus, que molt lamentem. Preguem a l'interessat vulgui perdonar-nos i als nostres associats, que prenguin nota de la rectificació.

ACTES I CONFERÈNCIES

— 4 abril: LA MUNTANYA, aquest fou el títol de la conferència presentada en el nostre saló d'actes pels amics de la U.E.C. Srs. Enric Selez i Josep Lluís Pèrez, que ens mostraren d'una manera senzilla, tota la immensitat de la muntanya en les diferents èpoques de l'any i també totes les modalitats que té l'home al seu abast per a conèixer-la, com: l'esquí, l'escalada, l'excursionisme, etc.

Un excellent muntatge audio-visual, que merescué molt bona acollida pel nombrós públic present en la nostra sala.

— 11 abril: EXPEDICIÓ «ATLAS-SAHARA 1973», presentat per en Manuel Punsola de l'Agrupació Científica Excursionista de Mataró, ens oferí d'una manera gràfica l'àmplia activitat portada a terme en el sistema muntanyós de l'Atlas, aquesta expedició de l'any 1973.

El bon muntatge fotogràfic i les explicacions de cada diapositiva, varen fer que tots els assistents a l'acte, restessin verament complaguts.

— 14 d'abril: «EXPEDICIÓ TXIMIST A L'EVEREST»: Gran assistència de públic al Cinema Catalunya, local on es presentà aquesta conferència-projecció. Els components d'aquesta expedició vasco-navarresa, que efectuaren un intent gairebé reeixit d'assolir el cim de l'Everest (fins a la cota de 8.500 m.), ens contaren detingudament i molt bé, per cert, tots els seus passos, fins a la coronació, per molt poc, del gegant dei

món: l'Everest. Cal remarcar la qualitat de les nombroses diapositives fotogràfiques i els comentaris. La nostra més calurosa felicitació a aquests expedicionaris i que la propera vegada, els hi somrigui la sort —s'ho mereixen—.

— 16 d'abril: En Ramon Canela i Font ens va presentar la seva conferència titulada D'ESCUAIN A BOR, va parlar-nos de les descobertes realitzades conjuntament amb els seus companys durant els darrers 10 anys. Ens explicà primer el complex de la Fou de Bor i la progressiva connexió de les diferents cavitats del sistema: Tutes Freda i Gran, i finalment va contar la darrera descoberta de les noves galeries de la Fou, a finals de l'any passat, que amplià el recorregut de la cavitat en més de 3 Qm. Seguidament va passar a explicar-nos les exploracions realitzades en la zona que ells han anomenat Massís d'Escuaín, on després d'una labor de bastants anys han aconseguit explorar varies cavitats, de les quals dues passen dels 600 m. de profunditat. El conferenciant va acompanyar els seus comentaris amb magnífiques diapositives interiors i exteriors de la Cerdanya i Escuaín.

Durant tota la conferència es va poder notar el gran esforç, dedicació i constància d'aquest equip d'espeleòlegs; conceptes que va saber reconèixer el públic, que no estava compost únicament per espeleòlegs, aplaudint efusivament al conferenciant.

— 18 d'abril: Operació KENYA 1974: Presentació del Grup d'Alta Muntanya del Centre Excursionista de la Comarca de Bages.

Aquesta projecció no es va poder realitzar totalment, per dificultats tècniques sorgides en el moment de la presentació de les diapositives per deficiència en el muntatge. Es programarà de nou, en una altra ocasió.

— 23 abril: Quedà instal·lada en el nostre saló una exposició monogràfica titulada SANT JORDI A CATALUNYA. Col·lecció de més de dues-centes fotografies, procedents de l'Arxiu Cuyàs i cedides gentilmente per l'Associació Excursionista d'Etnografia i Folklore, de Barcelona. Va restar exposada en el nostre estatge, fins el dia 3 de maig i fou molt visitada. La col·lecció de Sant Jordi de l'Arxiu Cuyàs, és única. Impressiona la quantitat d'imatges del Sant, recopilades en aquesta col·lecció: pintura, escultura, dibuixos, goigs, ornamentacions arquitectòniques, ceràmica, mosaics, arts decoratives, esglésies i capelles sota l'advocació del Sant i festes folklòriques. L'enumeració dels autors de les obres, seria una llista inacabable. Va des del segle XIV fins els nostres dies i dels artistes de més prestigi dintre de cada especialitat.

— 25 d'abril: «DE L'HIMALAIA ALS ANDES». Conferència a càrrec del nostre soci i amic en Jaume Fabrès i Amorós, acompanyada de diapositives fotogràfiques en color de 6x6 i un film, també en color, de les expedicions portades a terme en els anys 1973 i 1974, en companyia de la seva esposa, na Rosa Villanova, conjuntament amb altres membres del Club Alpí Francès (Montagnes de la Terre).

De l'Himalaia de Catximira, a les «Cordilleres» Vilcanota i Vilcabamba, en el sistema andí del Cuzco, i a la «Cordillera» Blanca dels Andes del Perú. Magnífiques visions de la Índia ancestral (Nova Delhi, Jaipur, Tag Mahal) i el famós llac Dal a Srinagar —la Venècia d'Orient— més el llarg «trekking» a la llarga Vall del Lidderwatt, fins als glaciers del Kalahoi Peak en el Caixmir.

Imatges de Bolívia i La Paz, Llac Titicaca, amb la seva tribu dels «Uros», Cuzco i Ruïnes del Macchu Picchu, i una escapada d'una setmana vers les tribus dels indis «shipibos» en els afluents peruans de l'Amazonas.

Va detallar-nos l'amic Fabrès totes aquestes incidències amb paraula fàcil i que

junt amb la gran qualitat de les fotografies, va captar totalment l'interès del nombrós auditori, que seguia molt atent la vetllada.

— 9 maig: Amb assistència de nombrosa concurrència que omplenava el nostre Saló d'actes, varen projectar-se tres pel·lícules, cedides pel seu autor el guardonat cineasta Sr. En Carles Barba, que excusà a través del seu fill la impossibilitat de presentar-les personalment.

Les pel·lícules projectades foren:

- MUNICH ERA UNA FESTA
- THE GRAYLIND'S STORY
- VACANCES CRISTIANES, VACANCES PAGANES

En les tres cintes, ben diferents en quant a temàtica, i ambients geogràfics, evidenciaren el perfecte domini d'una depurada tècnica, fruit de molts anys d'experiència dins el camp del cinema, al servei d'unes idees i uns guions que ens varen semblar perfectament aconseguits; i ajudà un color magnífic, i una esplèndida fotografia en 16 mm. En resum un cinema brillant, irònic, imaginatiu, i amb un cert sentit de la crítica desenfadada, i fins i tot burlesca.

Els aplaudiments del públic són el millor testimoni de la seva complaença.

— 11 maig: BREU VOLADA A L'EST D'EUROPA: Projectió de diapositives fotogràfiques en color a càrrec dels nostres consocis Srs. en Josep Llenas i en Mateu Fusalba. Varen presentar-nos una variada col·lecció de fotografies aconseguides en el transcurs del viatge i comentades per en Mateu Fusalba, molt documentat sobre Rússia: la seva història, els seus museus, les esglésies i un seguit d'anècdotes viscudes. Com sempre la bona qualitat de la fotografia dels nostres amics i la traça en el bell dir, va agrupar un bon estol d'amics en el nostre saló d'actes aquest diumenge a les set de la tarda, que sortiren molt complaguts de la sessió i amb el desig de que es vagin repetint.

— 13 de maig: Els companys de l'Equip de Recerques Espeleològiques del Centre Excursionista de Catalunya, ens presentaren una interessant conferència sobre el Sistema d'Arañonera, situat prop de Tendeñera (Osca), a la vora del Mont Perdut.

Fa més de dos anys que l'E.R.E. del C.E.C., juntament amb el Grup d'Espeleologia del Centre Excursionista de Gràcia vénen realitzant prospeccions i estudis a aquesta zona. La conferència, molt ben il·lustrada amb diapositives, es centrà principalment en la Grallera de Turbón (anomenat també Avenc T-1) que fins a la data constitueix el més profund de tota la zona, amb un desnivell de 470 m. i uns 3.000 m. de recorregut.

Presentà la conferència en Martí Romero i Rector, membre de l'equip Arañonera.

— 23 de maig: «Un geòleg a la taiga» fou el títol de la conferència que presentà el ja prou conegut entre nosaltres Dr. en Joaquim Montoriol i Pous. Fou una conferència un xic diferent a les que ens té acostumats, però no per això menys interessant. El Dr. Montoriol, que ha visitat la Unió Soviètica en dues ocasions ens parlà de la història d'aquest poble, dels seus costums, la seva llengua, el seu poblament, la seva arquitectura... Després, i en un recorregut de prop de 8.000 quilòmetres, «compartírem» amb el conferenciant el seu viatge des de Leningrad fins a Irkutsk, a la vora del llac Baikal (el més profund del món i un dels més grans), passant per Moscó, Omsk, Novosibirsk, Bratsk, Sibírsk i per les valls dels rius Ob, Yenisey i Angara i moltes altres zones de la taiga de Sibèria. Les diapositives, magnífiques de realització, ens feren viure el viatge i durant una hora llarga tinguérem la sensació d'estar realitzant aquest atractiu viatge, que tant va agradar al nombrós públic que emplenava la nostra sala d'actes.

ALTRES NOTÍCIES

PROCLAMACIÓ DELS ESPORTIUS - 74

Amb una bona organització de Tarrasa-Información, Ràdio Tarrasa i Fotos Francino tingué lloc el passat dia 5 d'abril, la proclamació dels Esportistes de l'any 1974 en el curs d'una vetllada multitudinària que va reunir en el Saló d'actes del Casino del Comerç, als practicants i simpatitzants de 23 esports amateurs diferents representant cada un d'ells a entitats de la nostra ciutat.

En Centre va ser-hi representat pels esquiadors, concretament varen ésser proclamats esportistes 74 amb l'especialitat d'esquí, En Miquel Prat, en Narcís Serrat i la Srta. Josepa Costa, tots tres per les seves destacades activitats i ostentant el nom del Centre en diverses competicions i obtenint excel·lents classificacions en totes les proves en què han pres part.

Enguany, el muntanyisme o l'escalada en sí, no va ésser-hi presentat. En aquestes especialitats és molt difícil jutjar uns mèrits, no perquè no els tinguin els seus practicants, sinó perquè tots sabem que l'esport de muntanya és diferent dels altres esports, en primer lloc no és competitiu, i es practica per la íntima satisfacció d'assolir un cim i res més. Jutjar unes dificultats d'ascensió, sigui per camins normals o d'escalada, depèn sempre de molts factors, i premiar alguna d'aquestes activitats concretes fóra perdre en bona part aquesta espiritualitat que el nostre esport creiem que encara té.

La comissió organitzadora de l'acte també ho va entendre així i de comú acord va suprimir els premis referents a muntanyisme.

Felicitem ben cordialment aquests esportistes de casa nostra que tan dignament honoren al Centre.

SINOPSIS DE LA 39ª MARXA EXCURSIONISTA DE REGULARITAT

Les Marxes de Regularitat de Catalunya tenen un prestigi tal, que sempre hi ha 5 ó 6 entitats que esperen tanda per a poder-la organitzar. Nosaltres vam fer la petició a l'octubre del 1970 i el Comitè Català de Marxes ens va concedir l'organització de la del present any 1975.

La primera tasca va ésser la recerca d'una regió idònia i dintre d'ella, un itinerari que la llargada, els desnivells, els temps i els llocs de sortida i d'arribada s'adaptessin a les nostres necessitats. No va ésser fàcil, ja que any darrera any cada entitat organitzadora s'esmena en trobar llocs relativament poc coneguts i de gran qualitat i bellesa muntanyenca.

La regió finalment escollida per nosaltres va ser la part del Berguedà llevant amb el Solsonès que centralitza la Serra dels Tossals. Vam establir la sortida prop del Molí de Tarrés (Km. 16'800 de la carretera de Berga a Sant Llorenç dels Morunys). El camí seguia els boscos de la vessant nord de la Serra dels Tossals passant per la Font Freda fins a situar-nos sobre La Mina (Coll del Jouet) i pel fil de la carena s'enfila fins a les runes del Santuari dels Tossals. Passat el coll, se segueix tota la llarga carena de la Serra dels Tossals, magnífic mirador, al sud sobre els Plans de Travil i al lluny l'àmplia depressió central de Catalunya tancada pel Montseny, Sant Llorenç del Munt i Montserrat, i al nord amb els imponents Rasos de Peguera, Encija, Serra del Verd, Cadí i Port del Comte. Pel Coll de Cusol s'inicia el descens cap als Plans de Vilella presidits per la imponent masia que senyoreja aquest altiplà. Es flanqueja per la seva part baixa els extensíssims Plans de Travil, lamentant que limitacions d'horaris no ens

permetessin fer recórrer l'itinerari per La Collada, punt central d'aquesta grandiosa plana encatifada de prats alternant amb arbres i sense sotabosc. Per terreny esquerp es baixa a trobar la baga de La Ventayola, masia abandonada. Els seus antics conreus s'han convertit en extensíssim plantàrium natural on s'hi desenrotllen amb tota ufana una infinita quantitat de joves pins. Prenem contacte amb la Vall d'Ora just al pla d'herbei conegut com a Plana Salita, al costat del qual transcorre un curs d'aigua provinent dels Plans de Vilella, d'una puresa i transparència que avui dia ens sorprèn. Es va escollir aquest lloc per a la neutralització de dinar. A partir d'aquí l'itinerari ja no abandonaria el curs bucòlic de la citada Vall d'Ora, amb les parades inexcusables per admirar aquest miracle de fe que és l'edificació en aquesta fondalada de Sant Pere de Grau d'Escalors i posteriorment en la seva atalaia coneguda com a Mirador dels Presidents. La Marxa finalitza en un lloc acollidor i amable com és el Molí de Vancells.

Nosaltres que ens trobem tan allunyats de la regió, vam necessitar diumenges, diumenges i diumenges per lligar tots els caps. I això no fou tot. Després vingué l'hora de confeccionar el mapa d'aquesta regió tan abrupte i d'entrada ens trobàrem que la base topogràfica oficial era un veritable desastre; res lligava. Sortosament el Servei de Fotogrametria (confecció de plànols amb base de la fotografia aèria) de la Diputació de Barcelona tenia esbossats uns treballs sobre la regió, que en principi ens resolgueren el problema. El treball fou nostre per adaptar aquells esbossos a les nostres necessitats. Mai no agraïrem prou la tasca realitzada pel nostre consoci Ramon Morera al delinear els 5 clixés per a la impressió del mapa partint d'uns medis tan confusonarís (però exactes).

L'activitat dels dies anteriors a la marxa fou trepidant. Arribem a la vigília del Gran Dia i a partir de Berga el cel es desfà en aigua. A les 9 del vespre ens arriben informes que a la zona sud de la comarca el temporal ha deixat inaccessible els argilosos camins de muntanya per on estava planejat que l'endemà la majoria de controls arribarien als seus llocs. Telefonada a Terrassa amb ordres de canvi de ruta. Arribaria l'avís a tothom? Durant tota la nit segueix plovent intermitentment. Al matí, decidim enviar bona part dels companys inicialment previstos per a la recepció i la sortida dels marxadors, a precedir la Marxa en previsió de fallides o retards del personal de control, a causa del temps i del canvi dels llocs de concentració. Amb tot, cal remarcar que no va fallar ni una sola persona de les compromeses.

A les 7 del matí deixa de ploure. S'obren els núvols, s'aclareix el cel i ¡Oh meravella!! la natura ens obsequia amb una gran nevada que cobreix els cimals de les muntanyes veïnes.

Arriben els marxadors. Més absències de les previsibles motivades per la inestabilitat dels temps.

S'inicia la marxa i als primers moments ens trobem desbordats. Ens falten els companys enviats a tapar possibles forats. Es restableix la normalitat i amb un temps esplèndid es desenrotlla tota la jornada.

A l'acabar, els comentaris sobre el recorregut coincideixen en qualificar-lo molt favorablement.

Ara ve l'hora de la veritat, els números. Tasca no pas breu.

Els equips inscrits havien estat 306, se'n presentaren 252 a la sortida, quedant tots ells classificats. S'estableix l'ordre dels primers llocs com segueix:

1 — Equip 297 —	Jesús Cunill - Alfrèd Gayola (C. E. Ripoll)	20 punts
2 — » 41 —	Ramon Casas - Mercè Carratalà (Foment. Exc. B.)	21 »
3 — » 290 —	Albert Puig - Joan Morcillo (U.E. Sant Joan)	21 »
4 — » 291 —	Josep González - Josep Bosch (U.E. Sant Joan)	21 »
5 — » 140 —	Núria Arderius - Montserrat Germà (SEA Castell.)	22 »
6 — » 216 —	Jaume Casals - Josep Alsina (C.E. Avinyó)	23 »
7 — » 279 —	Tomàs Hernández - Joan Farrés (Foment Martinenc)	23 »
8 — » 296 —	Joan Carreras - Pilar Giner (U.E. Sabadell)	24 »
9 — » 295 —	Jordi Batalla - Núria Batalla (Agrup. Cult. Folk.)	24 »
10 — » 143 —	Tomàs Mañosa - Joan Germà (S.E.A. Castellar)	26 »

Per entitats la classificació s'establí així:

1 — U. E. Sant Joan Abadesses	72 punts	(21-21-30)
2 — C. E. Ripoll	75 »	(20-27-28)
3 — S. E. Ateneu Castellarenc	78 »	(22-26-30)
4 — Agrup. Cultural Folklorica	80 »	(24-26-30)
5 — Unió Ex. Sabadell	80 »	(24-27-29)
6 — C. E. Comarca de Bages	83 »	(23-30-30)
7 — Unió Ex. de Catalunya	87 »	(29-29-29)
8 — Reus Esportiu	95 »	(28-33-34)
9 — C. E. Montserrat	99 »	(27-34-38)
10 — Foment Martinenc	103 »	(23-39-41)

i fins a 27 entitats classificades.

El dia 29 de juny, presidit del Sr. Pere Sanjaume, President del Comitè Català de Marxes de la Federació Catalana de Muntanyisme, en el marc dels jardins del Castell-Cartoixa de Vallparadís, a l'intermedi de l'actuació del conjunt local «Grup Registre 23», es procedí al repartiment de premis als equips i entitats millor classificats.

La festa quedà ben arrodonida tant per l'actuació del grup musical com per la bellesa del lloc, tan grat al gust dels excursionistes assistents.

El nostre agraïment a la Junta de Museus i al director del Museu, Sr. Josep Rigol, per les facilitats obtingudes i per la bona voluntat que van dispensar-nos.

biblioteca

— IV CAMPAMENTO NACIONAL DE ESPELEOLOGIA — OPERACION ESPAÑA 71 —
editat per l'Institut de Cultura de la Diputació Provincial de Màlaga.

Aquesta publicació és fruit del IV Campament Nacional realitzat en el carst de Líbar província de Màlaga, organitzat pel Comitè Regional Sud. Hi podem trobar des de la llista dels participants i del material, el diari d'activitats, fins als treballs realitzats en la zona, amb les topografies de cavitats importants com el complexe Hundidero-Gato (4,5 Qm.), la Cueva de la Pileta i la Cueva del Chapí (660 m.); també amb estudis arqueològics, geològics, zoològics i botànics de les diferents cavitats explorades. Cal remarcar una curta nota de la Comissió organitzadora denunciant alguns fets que es poden catalogar de «salvatgisme espeleològic» com pintar parets, arrencar o trencar cristalls o destruir restes arqueològiques; a la vegada la dita comissió demana disculpes per algunes falles d'organització. El llibre està il·lustrat per unes quantes fotografies del campament i de les cavitats explorades.

secció d'investigacions subterrànies

ACTIVITATS DURANT LES VACANCES DE SETMANA SANTA

Com cada any la secció organitzà la campanya oficial. Aquesta vegada es va anar a la província de Terol, al poble de Pitarque, on s'exploraren onze cavitats de les quals nou eren completament noves des del punt de vista espeleològic. Es va observar i estudiar el sistema hidrogeològic del naixement del riu Pitarque, que constitueix una important sorgència càrstica. Es topografiaren, també, quatre cavitats, es recollí fauna exterior i interior i es recorregué i explorà quasi tota la zona, deixant encara algunes cavitats pendents de ser explorades. D'entre les cavitats explorades cal remarcar la Cueva Isabel descoberta i estudiada la Setmana Santa passada pels companys de Sant Cugat del Vallès. Les cavitats topografiades són: Cueva María, Cova Petita, Cueva de los Ladrones i Cova-Avenc de la Pedra.

Un altre grup participà en el campament organitzat per l'Excma. Diputació de Burgos en el complexe càrstic d'Ojo Guareña, cavitat de màxim recorregut d'Espanya, arribant a 60 Qm. les galeries fins ara explorades, quedant altres zones per estudiar. Es va participar en el campament gràcies a les relacions mantingudes per la secció des de fa varis anys amb els espeleòlegs burgalesos i també a les diverses exploracions i estudis realitzats en aquesta província. La secció té d'agrair a l'Excma. Diputació de Burgos i als seus espeleòlegs els serveis i atencions rebudes durant l'estada d'aquest grup en la dita província, doncs el complexe d'Ojo Guareña està tancat a tota classe de persones sense el degut permís, ja que està encara en estudi i a l'interior s'han trobat restes arqueològiques. També s'exploraren vàries cavitats de la província de Burgos i Sòria. Es recollí fauna exterior i interior, en especial d'Ojo Guareña, i a més es topografiaren tres cavitats: Cuevas Nejuelo I i II.

I finalment dos grups més es traslladaren a la comarca de la Garrotxa, província de Girona: i al Montsec de Rubies, província de Lleida, on s'exploraren vàries coves de les dues zones.

En total s'exploraren vint-i-sis cavitats, se'n topografiaren set i es va estar en cinc províncies: Terol, Sòria, Burgos, Girona i Lleida.

ALTRES NOTÍCIES:

El passat dia 9 d'abril es realitzà l'Assemblea de la secció, en la que foren acceptats els nous reglaments renovats, amb la cloenda de l'apartat de precis i suggerències.

excursions realitzades

13 abril: Ascensió al Balandrau, des de Serrat i descens amb esquís per la Serra de la Canya: Toni Bros, Pere Boixasa, Jaume Galofre, Antonino Martí, Josep Novials, Narcís Serrat; i Roger, Miquel i Salvador Prat.

SORTIDES DE CIÈNCIES NATURALS REALITZADES PER MEMBRES DE LA S.C.N.

26 de gener: Prospeccions zoològiques a La Floresta, per C. Ballbè i A. Serra.

Del 24 al 31 de març: Sortida zoològica a Ucero (Sòria), Santuari de Valbanera (Logroño), Oña, Villamartín de Sotoscueva i Cornajo (Burgos), per E. Vives, A. Serra, C. Ballbè i J. Rosaura.

27 d'abril: Sortida geològica a Gualba, corresponent a la sortida de Geologia del VIè. Curset d'Excursionisme. Hi assistiren cursetistes i monitors.

8 de maig: Prospeccions zoològiques a Sant Llorenç del Munt, per J. A. Ribes i M. Noguera.

11 de maig: Sortida oficial de la Secció a Vidrà (pre-pirineu), corresponent a la sortida de zoologia i botànica del VIè. Curset d'Excursionisme. Hi assistiren cursetistes i monitors.

Del 17 al 19 de maig: Sortida zoològica a Castellar de N'Hug, per A. Clariana, M. Arlza, D. Campos, J. Centelles i J. Germain.

Del 17 al 19 de maig: Prospeccions zoològiques al Moixeró, per J. Rosaura.

24 de maig: Prospeccions zoològiques a Mura, per A. Serra i M. Vives.

25 de maig: Prospeccions zoològiques a la Serra dels Tossals i Sant Pere de Graudescales, per J. Grau i J. Rosaura.

25 de maig: Prospeccions zoològiques a l'Alzina del Sallari (Sant Llorenç), per A. Serra i C. Ballbè.

29 de maig: Prospeccions zoològiques a La Mata (Sant Llorenç), per J. Cadevall.

1 de juny: Sortida zoològica a Ports de Beseit (Tarragona), per J. Vives, E. Vives, A. Serra i C. Ballbè.

SORTIDES A MUNTANYA PER MEMBRES DE LA S.A.M.

Durant el 2.^{on} trimestre de 1975 s'han realitzat per membres de la S.A.M. les següents escalades i ascensions:

SANT LLORENÇ

1 de març: Les Castellasses. Via X; Bolet de les Castellasses. Via: Normal; Cavall Bernat. Via: Normal, per J. Marzal i J. Moix.

23 de març: La Pola, Paret de la Porquerisa. Via: Aris, per F. Parera, J. Moix, J. Ferrer, J. Marzal, F. Abad i P. Martí.

6 d'abril: Cova del Drac. Via: Normal, per F. Abad, F. Parera, M. Segura, J. Moix i P. Martí.

Cova del Drac. Via: Lonjas o G.E.S.A.M., per J. Anglés i M. Tomàs.

Cavall Bernat. Via: Normal, per M. Segura i F. Parera.

Cova del Drac. Via: Manyos, per A. Hilla i Ll. Roca.

13 d'abril: La Barata. El Bec. Via: Normal i G.E.S.A.M., per J. Moix, J. Marzal i J. Feiner.

- 20 d'abril: La Barata. El Bec. Via: Normal i G.E.S.A.M., per J. Turull i F. Abad.
 La Pola «Quarto» de Reixa, per Ll. Roca i A. Hilla.
 27 d'abril: Cavall Bernat. Via: Creu-Roja, per P. Martí, J. Moix i J. Marzal.
 1 de maig: Morral del Llop. Via: Sanganill-Albert, per A. Hilla i M. Ariza.
 Agulla petita de les Fogaroses. Via: Bavaresa, per P. Martí, J. Feiner, F. Parera i J. Marzal.
 Agulla petita. Via: Normal, per J. Feiner i J. Marzal.
 Paller de les Fogaroses. Via: Normal, per P. Martí, J. Feiner, J. Marzal i F. Parera.
 8 de maig: Cavall Bernat i Esquirol. Vies: Normal, per P. Martí i F. Parera.
 11 de maig: Gegant de les Fogaroses, per A. Casanovas, P. Buixasa, J. Galofre, A. Hilla, J. Marzal, J. Feiner, F. Abad i F. Parera.
 La Castellassa. Via: Normal, per M. Segura i J. Carné.

MONTSERRAT

- 23 de març: El Gat. Via: Escòria, per J. Mangot, A. Bros i J. Anglès.
 27-28-29 i 30 de març: Savina inferior. Via: Normal; Sol Ponent. Via: Normal; La Peluda. Via: A. Brucs; La Figuereta. Via: C. Nord i la Bitlla. Via: A. Brucs, per J. Moix, M. Segura i J. Marzal.
 6 d'abril: La Prenyada. Via: Manyos, per J. Martínez i amics.
 13 d'abril: La Momieta. Via: G.A.M., per J. Bruguera i F. Parera.
 20 d'abril: Gorra Frigia. Via: Badalona; Magdalena Superior, Ullal de la Magdalena, Magdalena inferior i Gorro Mariner. Via: Normal, per J. Moix, M. Segura, F. Parera, P. Martí, J. Feiner i J. Marzal.
 13 d'abril: Sostre del Monestir, per J. Martínez i amics.
 26 i 27 d'abril: Magdalena inf. Via: Albert-Busquets; Roca d'en Barberà. Via: Hispano-Suecia, per J. Martínez i amics.
 1 de maig: Boteruda del Gra, La Panxeta, La Carnavalada i la Corona de la Reina. Vies: A. Brucs, per J. Anglès, A. Bros, A. Martí i J. Turull.
 4 de maig: Miranda de les Boigues. Via: A. Brucs; Agulla del Capdamunt. Via: A. Brucs, per Ll. Roca, A. Hilla i M. Ariza.
 Capdamunt. Via: A. Brucs. La Peluda i la Miranda de les Boigues, per P. Martí, J. Ferrer, A. Moncal, Ll. Roca, A. Hilla i M. Ariza.
 8 de maig: El Senatxo i el Gep Llarg, per J. Agulló, J. Ferrer, I. Hernández, A. Moncal, F. Gelabert i M. Gòmez.

TERRADETS

- 1 de maig: L'isard de Terradets. Via: Normal, per J. Moix i amics.

PIRINEU

- 15 i 16 de març: Núria-Coll de Porc-Carança-Noucreus-Núria, per F. Parera, F. Abad i A. Pirla.
 27-28-29 i 30 de març: Vallhiverna, Tuqueta Blanca (2.790 m.), per S. Serret, A. Verderi, F. Abad, A. Pirla i F. Parera.
 5 i 6 d'abril: Participació al Rallye de Belagua, per A. Martí, P. Boixasa, M. Serrat i M. Prat.
 13 d'abril: Núria-Finestrelles-Vall d'Eina-Coll de Torre d'Eina-L'estanyet-Noufonts-Núria, per J. Capdevila, J. M. Martínez, M. Soler, J. Turull i F. Soler.
 1-2-3 i 4 de maig: Hospital de Viella-Port de Riu-Collada d'Estany Mar-Bretxa Peyta-Coma-lo-forno, Besiverri Sud, Besiverri Nord, Bretxa Peyta, Pleta de Rio-Malo-Presa de Cavallers, per J. Agulló i F. Soler.

ALPS

2 de maig: Descens de l'Aiguille de Midi per la Vallée Blanche i la Mer de Glace amb esquís, per J. Bruguera i J. Dinarès.

SORTIDES D'ESPELEOLOGIA REALITZADES PER MEMBRES DE LA S.I.S.

2 de març: Pràctiques exteriors a la Pola.

9 de març: Av. de l'Espluga (Obac), per M. Noguera, J. Ortega, J. Centelles, T. Panedés, M. Vives i J. Ribas.

9 de març: Cova dels Gourgs i Cova de Rialb (Queralbs), per T. Serra, C. Ballbé i E. Vives.

9 de març: Av. de Can Pobla, per J. Rosaura, S. Vives i J. Germain.

9 de març: Av. d'en Roca i Av. del Brut (Ordal), per R. Salvadó, E. Girona i M. Sebastià.

16 de març: Av. de Castellsapera (Obac), per J. Ortega, T. Panedés, M. Noguera i J. Nogales.

16 de març: Vora fosca de Tavertet (Tavertet), per M. Folch, A. Altimires, S. Vives i J. Rosaura.

19 de març: Av. del Llest (Serra de l'Obac), per J. Boixader i J. López.

23 de març: Av. Font i Sagué, per J. Ortega, J. Centelles, T. Panedés i A. Clariana.

24 de març: Prospeccions a l'avenc de Pregona, per T. Panedés, A. Clariana i J. Ortega.

22-31 de març: Campanya oficial de Setmana Santa a Pitarque (Terol), per M. Noguera, M. Vives, M. Milià, A. Clariana, A. Tejedor, J. Boixader, J. Ortega, J. Centelles, M. Ariza, T. Panedés i J. Cañizar.

25 de març: Cueva de los Polvoristas, Ucero (Sòria), per E. Vives, C. Ballbé, T. Serra i J. Rosaura.

26 de març: Cueva del Nacedero i Cueva Galiana Ucero (Sòria), per E. Vives, C. Ballbé, T. Serra i J. Rosaura.

28-29 i 30 de març: Cueva de las Llanas, Sima Villontio, Cueva del Oro, (Villamartín de Sotoscueva, Burgos) - Cueva Racimo, Cuevas Ñejuelo 1, Ñejuelo 2, Ñejuelo 3 (Villamartín de Sotoscueva) - Sistema Ojo Guareña i Cuevas Atapuerca (Burgos), per D. Campos, C. Ballbé, E. Vives, S. Vives, T. Serra, J. Rosaura i J. Germain.

27, 28, 29, 30 i 31 de març: Cova de l'Orri, Cova de Can Polí, per M. Sala, A. Marquès, J. Verderi i J. Centelles (La Garrotxa).

30 i 31 de març: Cova de l'aigua (Montsec), per P. Ballbé i R. Reynal.

6 d'abril: Pràctiques exteriors a la regió de Tres Creus (Obac), per C. Ballbé, T. Serra, E. Vives, J. Germain, J. Rosaura i S. Vives.

6 d'abril: Av. del Montcau i Av. de la Falconera (St. Llorenç), per T. Panedés, J. Boixader, A. Clariana i J. Ortega.

13 d'abril: Av. del Llest (Obac), Curs d'Excursionisme, per J. Germain, M. Noguera, E. Vives, T. Serra, A. Clariana, M. Milià i D. Campos.

13 d'abril: Pràctiques exteriors Curs de monitors, per S. Vives, J. Rosaura, T. Panedés, J. Ortega, J. Boixader, J. Centelles i M. Vives.

13 d'abril: Av. de la Canal de la Ravella, per J. Raventós.

19 d'abril: Av. de Castellsapera (Obac), per M. Noguera, J. Ortega, M. Ariza, J. Centelles, T. Panedés, M. Vives i J. Boixader.

19 d'abril: Av. de la Falconera (Obac), per S. Vives, J. Rosaura i J. Germain.

20 d'abril: Av. del Montcau (St. Llorenç), per J. Rosaura, S. Vives, M. Noguera, A. Hilla i J. Germain.

20 d'abril: Cova Simanya (St. Llorenç) «Coral Egara», per S. Vives, J. Rosaura, N. Noguera, J. Centellas, J. Ortega, A. Clariana, M. Milià, A. Tejedor, M. Ariza, D. Campos, R. Rius, J. Cadevall i M. Vives.

20 d'abril: Cova Vora Gran (Terrades, Girona), per T. Serra, C. Ballbè i E. Vives. Sortida pràctica del Curs de Bioespeleologia del E.C.E.

26 i 27 d'abril: Av. dels Pouetons (Montserrat). Curs de monitors, per M. Noguera, J. Rosaura, S. Vives, J. Ortega, T. Panedès, M. Vives, J. Germain, D. Campos, M. Ariza i A. Hilla.

1 de maig: Av. de l'Espluga (Obac), per S. Vives, J. Rosaura i J. Germain.

1 de maig: Av. del Daví (St. Llorenç), per T. Panedès, J. Ortega, J. Centelles i J. Boixader.

4 de maig: Av. de la Sivinota (Garraf), per M. Noguera, J. Ortega, T. Panedès, J. Rosaura i S. Vives.

4 de maig: Av. de l'Espluga (Obac), per A. Marquès i J. Centelles.

8 de maig: Cova de les Gaites (St. Llorenç), per J. Ribes, M. Noguera i M. Romeñach.

8 de maig: Prospeccions a la serra de Catllaràs (Berguedà), per S. Vives, J. Rosaura, D. Campos i J. Germain.

11 de maig: Av. de la Codoleda (St. Llorenç), per M. Vives, M. Milià, A. Clariana, J. Centelles i J. Ribes.

10 i 11 de maig: Av. de l'Averdó, Av. dels Esquirols i Av. de l'Arcada Gran, per S. Vives, J. Rosaura, M. Noguera, T. Panedès i J. Ortega. Sortida del curs de monitors, a la regió de l'Ordal.

11 de maig: Av. del Daví, per F. Isern i J. Ponsarnau.

11 de maig: Av. de Sant Jaume de la Mata (Obac), per M. Sala, A. Marquès i J. Centelles.

17, 18 i 19 de maig: Solencio de Bastaras i Cuevas de Chaves (Osca). Sortida del Curs de monitors, per S. Vives, J. Rosaura, M. Noguera, J. Ortega i T. Panedès.

17, 18 i 19 de maig: Tuta de Castellar de N'Hug, per J. Centelles, M. Ariza, A. Clariana, D. Campos i J. Germain.

18 i 19 de maig: Av. de la Bòfia de Port de Comte, per R. Pineda, C. Miró, J. Centelles, J. Verderi, M. Sala i A. Marquès.

18 de maig: Cova del Frare, per R. Badia, J. Boixader i J. Lòpez.

25 de maig: Av. de les Pinasses (Obac), per J. Centelles, A. Marquès, J. Centelles, M. Vives, J. Ribes i A. Clariana.

29 de maig: Av. del Llest (Obac), per A. Clariana, M. Vives, J. Boixader, R. Badia i J. Lòpez.

SORTIDES REALITZADES PER MEMBRES DE LA S.I.S. - OLESA

5, 19 i 26 de gener: Excavacions arqueològiques al «Castell de Villalba», per J. Morera, J. Ruzafa, B. Vallès, J. Fuillerat, M. T. Barreda i J. Boada.

2 de febrer: Cova-avenc de la Merla (Roda de Mar), per A. Cano, A. Gomell, I. Juncosa i J. Boada.

2, 9, 16 i 23 de febrer: Excavacions arqueològiques al «Castell de Villalba», per J. Morera, J. Ruzafa, B. Vallès, M. T. Barreda i E. Montoliu.

9 de març: Cova Negra i Cova Mentirosa (Collbató), per A. Cano, J. Boada, A. Valls i M. C. Calsina.

16 de març: Av. d'en Roca (Ordal), per A. Valls, M. C. Calsina, I. Juncosa i J. Boada.

28 de març: Av. del Club. Av. Terrós (St. Llorenç), per A. Cano, A. Gomell, A. Valls, M. C. Calsina i J. Boada.

LE OFRECEMOS HASTA UN

9%

EN DEPOSITOS A PLAZO A 3 AÑOS

«CADESBANK»

BANCO CATALAN DE DESARROLLO

BLANC PUBLICIDAD
Aprobado Banco España n.º 10154

OPERACIONES PASIVAS

COMUNES A TODA LA BANCA

	TIPOS INTERES
Cuenta Cte. a la vista	1%
Cuentas de Ahorro	2,75%

IMPOSICIONES A PLAZO:

A 3 meses	4,50%
A 6 meses	5,50%
A 1 año	6%
Cuenta Ahorro-Vivienda	7%

(Fijados libremente por CADESBANK)

DEPOSITOS A PLAZO A 2 AÑOS O MAS

A 2 años	8%
A 2 y 1/2 años	8,50%
A 3 años	9%

OPERACIONES ACTIVAS

PLAZO 18 MESES	PREF.	MAX.
Descuento comercial	7,50%	8%
Otras operaciones	8,00%	8,50%

A MAS DE 18 MESES Y MENOS DE 2 AÑOS

Descuento comercial	8,25%	9%
Otras operaciones	8,50%	9%

A MAS DE 2 AÑOS (INCL. COM.)

FINANCIACION BIENES EQUIPO	10,75%	14%
		6,90%

Información en nuestras oficinas

Avda. Caudillo, 145 - Teléfonos 298 99 00 - 298 99 50 - TARRASA

**COLON INTERNACIONAL
EL MOBILE EUROPEU
VERITABLE ORGULL**

PER A TOT

CATALUNYA

**LA MÉS COMPLETA DECORACIÓ EN EL MOBILE
CARRETERA DE MONTCADA 602 - TERRASSA**